

1. Ugotavljanje izpolnjevanja pogoja potrebnega za razširitev skupine zaščiteneh odjemalcev na osnovne socialne službe

V Energetskem zakonu so v 168. členu opredeljeni zaščiteni odjemalci. Slovenija se je odločila, da bo ob gospodinjskih odjemalcih skupino zaščiteneh odjemalcev v skladu z možnostmi, ki jih ponuja Uredba (EU) št. 994/2010 razširila. Razširitev skupine zaščiteneh odjemalcev je bila narejena na skupino osnovnih socialnih služb. V skladu z določili Uredbe (EU) št. 994/2010 so uvedene razširitve dovoljene le v primeru, da vsi ti dodatni odjemalci ne predstavljajo več kot 20 % končne uporabe plina. Agencija za energijo je kot pristojni organ s pomočjo vprašalnika, poslanega dobaviteljem zemeljskega plina, pridobila podatke o prodanih količinah zemeljskega plina vsem odjemalcem, ki jih oskrbuje posamezni dobavitelj. Hkrati s tem so dobavitelji v vprašalniku podali tudi količine, ki jih prodajo zaščitenim odjemalcem, ki jih predstavljajo zaščiteni odjemalci iz skupine osnovnih socialnih služb. Izračun, ki ga je na podlagi pridobljenih podatkov naredila Agencija za energijo, je pokazal, da predstavljajo količine, namenjene skupini odjemalcev iz osnovnih socialnih služb, 5,5 % celotnih količin, namenjenih oskrbi odjemalcev v Sloveniji, kar je mnogo manj od dovoljenih 20 %. S tem je zadoščeno pogoju iz Uredbe (EU) št. 994/2010.

2. Razlaga ugotavljanja ustreznosti metode uporabljene za ugotavljanje dodatnih količin potrebnih za izpolnjevanje standarda oskrbe

Agencija za energijo je uredila vse tri primere, ki so predmet standarda oskrbe tako, da so jasno opredeljene in spoštovane količine, ki jih glede na obseg možnih podatkov lahko zberemo, izračunamo in upoštevamo pri nadaljnjih ukrepih. V nadaljevanju podajamo natančno obrazložitev posameznega postopka.

V primerih, navedenih v členu 8(1) U994, ki so urejeni v 6. členu Akta o preventivnem načrtu ukrepov pri oskrbi z zemeljskim plinom, se ugotavljajo dodatne količine, ki bi jih moral posamezni dobavitelj zagotoviti, da bi zadostil povečanim potrebam zaščiteneh odjemalcev v predvidenih ekstremnih primerih.

V primeru izrednih temperatur v sedemdnevnem obdobju največje konice, ki se statistično pojavlja enkrat v 20 letih, pristojni organ vsako leto pred izvedbo poročanja dobaviteljev, ki mora biti izvedeno do 31. avgusta, zagotovi za izračun potrebne temperature. S pomočjo podatkov nacionalne inštitucije, ki se ukvarja z beleženjem temperatur, pristojni organ ugotovi povprečno temperaturo sedmih najhladnejših dni v preteklem letu in povprečno temperaturo sedmih najhladnejših dni v obdobju zadnjih dvajsetih let. Posamezni dobavitelj za zaščitene odjemalce, ki jih oskrbuje,

zagotovi podatek o njihovi povprečni porabi v obdobju sedmih najhladnejših dneh preteklega leta. Pristojni organ s pomočjo ugotovljenih temperatur izračuna po metodi temperaturnih primanjkljajev ustrezen korekcijski faktor. Količine, ki jih je posamezni dobavitelj zaščitenim odjemalcem porabil za njihovo oskrbo v preteklem letu v sedemdnevnom obdobju izrednih temperatur, dobavitelj pomnoži z izračunanim korekcijskim faktorjem. Na ta način dobavitelj izračuna količino plina, ki jo mora biti sposoben dobaviti zaščitenim odjemalcem, če resnično pride do predvidenih razmer. V procesu letnega poročanja mora vsak dobavitelj zaščitenim odjemalcem dokazati pristojnemu organu, da je resnično sposoben zagotavljati dobavo izračunanih povečanih količin zemeljskega plina.

V primeru 30-dnevnega obdobja izjemno velikega povpraševanja po plinu, ki se statistično pojavlja enkrat v 20 letih, operater prenosnega omrežja, ki ima zadosten vpogled v zgodovino porabe, ugotovi porabo plina v Republiki Sloveniji za obdobje izjemno velikega povpraševanja po plinu v zadnjih 20 letih. Ob tem sistemski operater ugotovi tudi, kakšna je bila poraba uporabnikov plina v preteklem letu. Na podlagi obeh podatkov pristojni organ izračuna odstotek, ki ga predstavlja količina plina, porabljena v 30-dnevnom obdobju izjemno velikega povpraševanja po plinu v zadnjih dvajsetih letih, v količini plina, porabljeni v preteklem letu. Z izračunanim odstotkom seznanjeni dobavitelji zaščitenim odjemalcem. Dobavitelji zaščitenim odjemalcem nato s pomočjo tega izračunanega odstotka in podatka o predvideni letni porabi zaščitenih odjemalcev v prihodnjem letu, ki jih oskrbujejo, izračunajo, kakšne dodatne količine plina potrebujejo, da zadostijo temu pogoju. O višini dodatnih količin, potrebnih v primeru pojava predvidene situacije v prihodnjem letu, in dokazilih, kako namerava te količine zagotavljati dobavitelj zaščitenim odjemalcem, obvesti pristojni organ v procesu rednega letnega poročanja.

V primeru vsaj 30-dnevnega obdobja v primeru prekinitev na posamezni največji infrastrukturi s plinom pri povprečnih zimskih razmerah pristojni organ zagotovi podatke o povprečni temperaturi v mesecu januarju preteklega leta in povprečno temperaturo v najhladnejšem januarju v zadnjih dvajsetih letih. Mesec januar se je določil, ker je bilo ugotovljeno, da je to mesec z največjo porabo. Posamezni dobavitelj zaščitenim odjemalcem ugotovi porabo svojih zaščitenih odjemalcev za obdobje meseca januarja preteklega leta. Z metodo temperaturnih primanjkljajev se nato s pomočjo podatkov o temperaturah izračuna korekcijski faktor. Ta faktor odraža povečano potrebo v primeru nastopa predvidenih razmer in se uporabi za izračun količin, ki so v takšnih razmerah potrebne. Zmnožek količin, porabljenih v januarju preteklega koledarskega leta, in tega faktorja poda dodatne količine, ki jih mora biti sposoben zagotavljati dobavitelj zaščitenim odjemalcem 30 zaporednih dni. O načinih, kako bo posamezni dobavitelj zaščitenim odjemalcem zagotavljal ugotovljene količine, in dokazila za to dobavitelj zaščitenim odjemalcem obvešča pristojni organ v procesu rednega letnega poročanja.

Metoda, ki se v Sloveniji uporablja za ugotavljanje potrebnih dodatnih količin zemeljskega plina za zagotavljanje zanesljive oskrbe, izvira iz časa uveljavitve Direktive Sveta 2004/67/ES. Metodo je uveljavilo in vpeljalo

Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, ki je v tem obdobju bilo pristojno za zagotavljanje zanesljive oskrbe. Pri tem so se opirali na projekt z naslovom Priprava strokovnih podlag za pripravo novih in spremembo obstoječih pravnih aktov s področja oskrbe z zemeljskim plinom v skladu z novelo Energetskega zakona, direktivama o notranjem trgu z zemeljskim plinom in zanesljivi oskrbi 2003/55/ES in 2004/67/ES ter predlogom uredbe o dostopu do prenosnega plinskega omrežja, ki jo je izdelal Inštitut Jožef Stefan.

Agencija za energijo je zaradi uveljavljenosti metode na slovenskem plinskem trgu ob prevzemu z zakonom dodeljenih nalog in odgovornosti s področja zagotavljanja zanesljive oskrbe prevzela tudi to metodo z namenom določanja dodatnih količin, potrebnih za izpolnjevanje zahtev standarda oskrbe, predpisanega z Uredbo (EU) št. 994/2010.

Metoda izračuna korekcijskega faktorja temelji na korelaciji med zunanjo temperaturo in količino porabljenega zemeljskega plina, ki je potrebna za doseg želeno notranje temperature prostorov, ki je 20°C.

Za izračun korekcijskega faktorja potrebujemo naslednje podatke:

- povprečno temperaturo sedmih najhladnejših dni v zadnjih dvajsetih letih,
- povprečno temperaturo sedmih najhladnejših dni v preteklem letu in
- količino porabljenega zemeljskega plina, potrebnega za oskrbo zaščitene odjemalcev v sedmih najhladnejših dneh v preteklem letu.

Izračun korekcijskega faktorja opravimo po naslednjih korakih:

- a) Izračunamo razliko med želeno notranjo temperaturo 20°C in povprečno temperaturo sedmih najhladnejših dni v zadnjih dvajsetih letih.
- b) Izračunamo razliko med želeno notranjo temperaturo 20°C in povprečno temperaturo sedmih najhladnejših dni v preteklem letu.
- c) Izračunamo razmerje (kvocient) med temperaturama, ki smo jih izračunali iz točk a) in b).

Izračunano razmerje (kvocient) iz točke c) predstavlja korekcijski faktor, s katerim moramo pomnožiti količino porabljenega zemeljskega plina, potrebnega za oskrbo zaščitene odjemalcev v sedmih najhladnejših dnevih preteklega leta. Dobljeni rezultat predstavlja dodatne količine zemeljskega plina, ki ga potrebujemo, če se pojavijo temperature, ki so zabeležene kot najhladnejše temperature v zadnjih dvajsetih letih.

V nadaljevanju navajamo dva praktična primera izračuna korekcijskega faktorja:

1. Povprečna temperatura sedmih najhladnejših dni v preteklem letu je enaka povprečni temperaturi v sedmih najhladnejših dnevih v zadnjih dvajsetih letih. Korekcijski faktor je v tem primeru enak 1. To pomeni, da je tudi potrebna količina zemeljskega plina enaka lanski količini.
2. Povprečna temperatura sedmih najhladnejših dni v preteklem letu je manjša kot povprečna temperatura v sedmih najhladnejših dnevih v zadnjih dvajsetih letih. Korekcijski faktor je v tem primeru večji kot 1.

To pomeni, da je potrebna količina zemeljskega plina večja v sorazmerju z izračunanim razmerjem temperatur.

3. Dodatna obrazložitev k seznamu tržnih ukrepov za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe

Agencija za energijo je kot pristojni organ v Aktu o preventivnem načrtu ukrepov pri oskrbi z zemeljskim plinom v 8. členu navedla seznam tržnih ukrepov za zagotavljanje zanesljive oskrbe. Ti ukrepi predstavljajo seznam možnih ukrepov, ki jih Agencija za energijo navaja kot predloge, ki pa ne omejujejo dobaviteljev pri izbiri katerega koli drugega tržnega ukrepa, ki bi ustrezno pomagal pri zagotavljanju zanesljive oskrbe.

4. Dodatna razlaga k ukrepom na stopnji zgodnjega opozarjanja in stopnji pripravljenosti

Agencija za energijo je v 4 in 6. členu Akta o načrtu za izredne razmere pri oskrbi z zemeljskim plinom zapisala ukrepe, ki so informativne narave (udeležence informirajo o morebitnih pričakovanih dogodkih) ali pa je njihov namen podati možnosti za ukrepanje udeležencev na trgu. Vsa dejanska ukrepanja pa so prepuščena trgu in tržnim mehanizmom, ki jih imajo namen uporabiti v dani okoliščini posamezni udeleženci trga z zemeljskim plinom.